

Klidně nech Boha malovat dál

Základ kázání: **1. Královská 19**

1. čtení: 1. Petrova 4:12-19

Milí bratři, milé sestry,

španělský malíř Salvador Dalí kdysi řekl: *Když já maluji, bouří se oceán. Ostatní (malíři) se jen čachtají ve vaně.* Jakkoli mám velmi rád dílo tohoto umělce, nemůžu s ním souhlasit. Totiž: Jen když náš Bůh maluje, bouří se oceán, praskají skály a národy světa trnou. Jen náš Bůh je úžasný a dokonalý malíř!

I. BŮH MALUJE DĚJINY TOHO SVĚTA

1. Tak především: Bůh maluje dějiny tohoto světa na veliké plátno. Hospodin maluje dějiny lidstva a celého stvoření tak, jak on uzná za vhodné. A je to veliké umění. Až z toho kolikrát přechází zrak. Někdy tvoří své dílo velmi tmnými barvami, které vyvolávají smutek a tíseň. Jindy zase Bůh použije světlé a veselé odstíny. Ale ať tak či onak: Je to Hospodin, kdo drží v jedné ruce štětec a v druhé ruce paletu s barvami. On maluje dějiny světa - od začátku, až do samého konce. Někdy si myslíme, že to my lidé držíme ten dějinný štětec v rukou a malujeme si svět tak, jak sami uznáme za vhodné. Této iluzi propadáme v dobách, kdy se nám a celé společnosti daří - po kulturní, ekonomické i politické stránce. A naopak jindy, v těžkých a problematických časech, si zase stýskáme, že už ten štětec v ruce asi nedrží vůbec nikdo. My v tu chvíli nemalujeme, to je nám už jasné. Ale máme trýznivý dojem, že snad i Bůh přestal malovat. Že předal štětec i barvy do rukou mocným a zlým lidem, kteří si malují svět čistě podle svého.

Tento beznadějný pocit lidé zakoušeli na frontách ve válce, nebo ve vězeních, v koncentracích, na popravišti. Ale i v běžných situacích - třeba doma, či na pracovišti. Měli za to, že skutečnými vládci jsou ti, kteří jsou u kormidla - zatímco dobrý Hospodin si nad tím vším umyl ruce od barev a přestal jednou provždy malovat.

2. To zřejmě prožíval i Elijáš, když přechal před krutou Jezábel. Elijáš za poslední roky zažil mnohokrát na vlastní kůži, že Bůh je svrchovaným malířem dějin našeho světa. Když tento prorok před králem Achabem vyhlásil, že Hospodin bude trestat suchem celý Izrael za jeho modlářství, skutečně přestalo úplně pršet na tři roky. (1Kr 17) Hospodin ohlásil, Hospodin učinil. Když se Elijáš sám schoval u potoka Kerítu, Hospodin jej živil. Jídlo mu nosili havrani. Když pak překročil hranice Izraele, Hospodin se v pohanské Sareptě zázračně staral o něj i jednu vdovu a jejího syna. Když pak syn té pohanky zemřel, Hospodin jej na přimluvu Elijáše uvedl zpět do života. A když se mělo konečně ukázat, kdo je jediným a opravdovým Bohem v Izraeli, na hoře Karmelu si Hospodin pochutnal na oběti připravené Elijášem, zatímco Baalovi proroci nemohli donutit svého boha, aby alespoň ochutnal. (1Kr 18) Jak by ostatně mohl Baal ochutnat jejich obět, když neexistuje, že? Izraelci se tehdy s velkým nadšením vrátili do náruče Hospodinovy.

- ³⁸ *I spadl Hospodinův oheň a pozřel zápalnou obět i dříví, kameny i prst, a vodu z příkopu vypil.*
- ³⁹ *Když to všechen lid spatřil, padli na tvář a volali: "Jen Hospodin je Bůh! Jen Hospodin je Bůh!"* (1Kr 18:38-39)

Elijáš pak pobil všechny Baalovy proroky mečem. A konečně začalo pršet - z Božího dopuštění. Kdo je tady svrchovaný a jediný malíř? Hospodin - jen on je Bůh!

3. Ale najednou...

- ¹ *Achab oznámil Jezábele vše, co udělal Elijáš, že pobil všechny Baalovy proroky mečem.* ² *Jezábel poslala k Elijášovi posla se slovy: "Ať bohové udělají, co chtějí! Zítřka v tento čas naložím s tebou, jako ty jsi naložil s nimi!"*

A co udělal Elijáš? Vzkázal jí, že nikam neodejde, protože její bohové nejsou nic než výtvořky lidských rukou? Odpověděl jí snad, že se bojí akorát tak svého Boha, ale že z této vychytralé a záluďné pohanské potvory rozhodně strach nemá? Sdělil jí, že jeho život, stejně jako život každého člověka je v rukou Božích, ne v rukou jejích? Ne! Nic takového jí nevzkázal. Vlastně: Nevzkázal jí vůbec nic.

- ³ *Když to Elijáš zjistil, vstal a odešel, aby si zachránil život. Přišel do Beer-šeby v Judsku a tam zanechal svého mládence.*

Elijáš se lekl královny Jezábel. V jeho ustrašených očích Jezábelina moc narostla do obludných rozměrů. A zastínila moc Hospodinovu. Strach z Jezábel vytlačil víru v Boha, svrchovaného malíře. Strach z lidí je totiž protikladem a nepřítelem víry v Hospodina. Kdo se bojí, nedrží se Hospodina. Strach z lidí jde ruku v ruce s malou vírou, se slabou vírou, se skomírající vírou. Elijáš si měl v tu chvíli přeříkat Davidův 118. žalm:

- ⁵ *V soužení jsem volal Hospodina, Hospodin mi odpověděl, daroval mi volnost. ⁶ Hospodin je při mně, nebojím se. Co by mi mohl udělat člověk? (Ž 118:5-6)*

A my bychom si v takových okamžicích měli připomínat slova našeho milého Pána Ježíše:

- ²⁸ *A nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale duši zabít nemohou; bojte se toho, který může duši i tělo zahubit v pekle. ²⁹ Neprodávají se dva vrabci za halěr? A ani jeden z nich nepadne na zem bez dopuštění vašeho Otce. ³⁰ U vás pak jsou spočteny i všechny vlasy na hlavě. ³¹ Nebojte se tedy; máte větší cenu než mnoho vrabců. (Mt 10:28-31)*

4. Strach a víra - tyto protiklady jsou dobře patrné na Petrovi a Ježíšovi v posledních dnech Kristova pozemského života. Petr má strach z židů, kteří jsou zrovna u kormidla. A proto zapírá svého Mistra. Naproti tomu Ježíš se pevně drží svého nebeského Otce. Ježíš totiž nikdy nepřestane věřit, že jeho nebeský Otec je jediným a svrchovaným malířem lidských dějin. Pán Ježíš tomu věří až do hořkého konce.

- ¹⁰ *Pilát řekl: "Nemluvíš se mnou? Nevíš, že mám moc tě propustit, a mám moc tě ukřižovat?" ¹¹ Ježíš odpověděl: "Neměl bys nade mnou žádnou moc, kdyby ti nebyla dána shůry. (J 19:10-11)*

5. Bratři a sestry, Hospodin bude muset s Elijášem ujít ještě velký kus cesty, než tento Boží prorok opět uvěří, že jen Hospodin drží v rukách dějinný štětec. Na konci té cesty Elijáš uslyší:

- ¹⁵ *"Jdi, vrať se svou cestou k damašské poušti. Až tam přijdeš, pomazeš Chazaela za krále nad Aramem. ¹⁶ Jehúa, syna Nimšího, pomazeš za krále nad Izraelem a Elišu, syna Šáfatova z Ábel-mechóly, pomazeš za proroka místo sebe. ¹⁷ Kdo unikne Chazaelovu meči, toho usmrtí Jehú, a kdo unikne Jehúovu meči, toho usmrtí Eliša. ¹⁸ Ale zachovám v Izraeli sedm tisíc, všechny ty, jejichž kolena nepoklekla před Baalem a jejichž ústa ho nepolíbila."*

Tak kdo tedy maluje lidské dějiny? Je to snad Jezábel, Achab, Pilát, Donald Trump, Vladimír Putin, lídři Evropské unie, Komunistická strana Číny, Kim Čong Un - nebo Hospodin? Člověk, nebo Bůh? Je to Hospodin, bratři a sestry - i když tomu kolikrát pod tíhou událostí vůbec nemůžeme uvěřit.

Hospodin nakonec vyhláší soud nad kruťaskou Jezábel a podpanfoflákem Achabem. Chazael, král Aramu bude z Božího dopuštění ničit modlářský Izrael. (2Kr 8-13) Jehú zase ztrestá Jezábel za to všechno, co v Izraeli napáchala. (2Kr 9) Navíc: Slovo Boží se bude v Izraeli zvěstovat dál - i poté, co Elijáš odejde z našeho světa. Bůh totiž k Elijáši přimaluje Elišu. Prorok Eliša ho jednou zastoupí. A jako Bůh nenechá zmizet své slovo z tohoto světa, stejně tak ani nedopustí, aby z tohoto světa zmizeli jeho věrní. O to se osobně postará. Zachová v Izraeli sedm tisíc věrných. A vlastně nikdy nepřipustí, aby se jeho slovo z našeho světa úplně vytratilo, a jeho věrní aby úplně vyhynuli.

Je to tedy Bůh, který nikdy nepřestal malovat dějiny tohoto světa. Je to Bůh, který - až jednou uzná za vhodné - domaluje poslední tečku a čárku na konec tohoto plátna. A v tu chvíli začne malovat dílo nové, radostné a jasné, které už nebude mít konec. Tomuto plátnu, které všichni jistě s nadějí očekáváme, říkáme Boží království.

II. BŮH MALUJE NÁŠ ŽIVOT

1. A teď se přesuneme od světových dějin k našemu konkrétnímu životu. Opusťme velký obraz dějin lidstva a zaměřme svůj zrak na maličké pláténko našeho života. I tento malý obrázek maluje Bůh sám. Hospodin je malířem našeho života. Každý den našeho života je jako dalších pár různě vybarvených čárek a obrazců. Jsou dny, které přímo září... Tyto dny ovšem střídají dny plné všední šedi. Všední šed' nemáme zrovna v oblíbenosti... Ale i na tu s láskou vzpomínáme, když se do našeho života začnou míchat tmavé barvy a škaredé obrazce.

Jen vzpomeňte na Jóba. Plátno jeho života ze dne na den úplně zčernalo. A byly to tak dramatické výjevy, že jej dokonce jeho žena přemlouvala, aby žádal Hospodina o dokončení celého obrazu.

- ⁹ Jeho žena mu však řekla: "Ještě se držíš své bezúhonnosti? Zlořeč Bohu a zemři." ¹⁰ Ale on jí odpověděl: "Mluvíš jako nějaká bláhová žena. To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?" Při tom všem se Jób svými rty neprohřešil. (Jb 2:9-10)

V té chvíli je Jób ještě zvědavý, jak bude Bůh pokračovat v malování jeho obrazu. Co ještě Hospodin přikreslí? Jak to všechno vybarví? Jak nakonec bude vypadat celé to plátno? Nutno podotknout, že za pár dní sám v duchovních depresích vyčítá Bohu, že to "plátno s názvem Jób" začal vůbec kdy malovat.

- ³ "Ať zanikne den, kdy jsem se zrodil, noc, kdy bylo řečeno: »Je počat muž.« ⁴ Ať se onen den stane temnotou, shůry Bůh ať po něm nepátrá, svítání ať se nad ním nezaskví. ¹¹ Proč jsem nezemřel hned v lůně, nezahynul, sotvaže jsem vyšel ze života matky? (Jb 3:3-11)

2. No, tak daleko Elijáš nejde. Elijáš neproklíná den svého narození. Elijáš dokonce v žádném případě nechce zlořečit Bohu za to, co jej postihlo. On nechce výslovně vyčítat Hospodinu, jakými barvami teď maluje obraz jeho života. Elijáš ale žádá, aby Bůh ten obraz dokončil. Dnes! Ted'! Hned! Konec! Šmitec! Elijáš nemá sílu dál žít. Chce zemřít. *Hospodine, naposledy ponoř štětec do barvy, udělej poslední obrázek, podepiš se a plátno nech zaschnout.* Slovy dnešního příběhu:

- ⁴ Sám šel den cesty pouští, až přišel k jednomu trnitému keři a usedl pod ním; přál si umřít. Řekl: "Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové." ⁵ Pak pod tím keřem ulehl a usnul.

Elijáš možná doufal, že Bůh vyslyší jeho naléhavou prosbu a vezme si jeho život, zatímco bude spát. Zemřít ve spánku... Kdo by o to nestál, že? Usnout a neprobudit se... Není to lákavé? Elijáš je vyčerpaný fyzicky, duševně i duchovně. Bolí ho celý člověk, jak se říká. Vždyť před zlou královnou utíká přes celou izraelskou zemi - ze severu na jih. Zažil strach z možné násilné smrti, kterou mu vytočená Jezábel hrozila. A byl přesvědčen o tom, že Bůh se odmlčel a nejedná tak, jak by měl. A tak prosil Hospodina, aby ukončil jeho bídný život. Je to vlastně paradox: Ze strachu před smrtí uprchl. Chtěl si zachovat holý život. A nyní sám prosí Boha o smrt. Bratři a sestry, u toho mě pořád naskakoval výrok našeho milého Pána z kříže:

- *Dokonáno jest.* (J 19:30)

Ale to je úplně jiný výrok, než jaký slyšíme z úst Elijáše. To není rezignovaný výlev. To jsou slova jistoty: Ježíš naplnil všechno, co po něm jeho Otec žádal - pro spásu lidstva. Je to věta úlevy: *Bože, všechno, co jsi po mně chtěl, jsem dokončil.*

3. Bratři a sestry, kdo z nás ještě nežádal Boha o to, aby si ho vzal k sobě - přinejmenším v koutku duše, nevysloveně, skrytě? Kdo z nás ještě nezatoužil po smrti - jako po nejlepším řešení bídy našeho života? Jsem přesvědčen, že mnozí z vás s tím zkušenost mají. Dostali jste se třeba do svízelné, mezní situace, s kterou jste si nevěděli rady. Nebo vaši milovaní prožívali něco strašného a vy jste už neměli sílu dál se trápit tím, co oni zakoušeli. Nebo jste měli strach z toho, co přinese zítřek - a to tak veliký, že jste si přáli vůbec se zítřka nedožít.

Kdo z vás to ještě nezažil, kdo z vás si zatím nikdy nepřál umřít, ten to možná má ještě před sebou. Moje sestra mně teď vykládala, že její čtyřletý syn (můj synovec) po večerech pláče. Prý nechce nikdy do nebe za Pánem Bohem. *Já chci zůstat tady na zemi. S tebou, maminko. S tebou, tati. Tady doma je přece nejlíp.* Ano, tak to děti prožívají. Do určitého věku jsou přesvědčeny, že domov s tátou a mámou je to nejlepší, co může být - a snad to bude trvat věčně. Jednou se ale z dětí stanou dospělí... A pak se přesvědčí, že nic dobrého zde na zemi věčně netrvá... My dospělí to už víme. A tak se i nám čas od času stane, že si povzdechne: *Už abych umřel. Už abych zavřela oči natrvalo. Už to stačilo. Už toho bylo dost.* Nebo se dokonce výslovně modlíme: *Bože, už si mě vezmi k sobě.*

A nebojte se: Bůh jednou tuto naši vyslovenou či skrytou prosbu splní! Ale až tehdy, kdy on sám uzná za vhodné. Protože on sám je malířem našeho života. On ví, jak dlouhé a veliké to naše plátno má být. On ví, jaké barvy ještě použije. On také ví, co je pro nás nejlepší. Co všechno má být ještě domalováno. Človče, copak ty víš, co s tebou Bůh zamýšlí? Copak víš, jak vyobrazí zítřejší den tvého života, další týdny, měsíce a léta? K čemu ještě budeš Hospodinu dobrý a k čemu ještě budeš užitečný svým blízkým? Co všechno se ještě máš naučit, pochopit, prožít, promyslet, říct?

S čím vším ještě máš zápasit? Co všechno budeš muset skousnout a doslova protrpět? Copak víš, o co by ses připravil, kdyby Bůh vyslyšel tvé přání a odvolal by tě z tvého života hned teď?

4. Bůh Elijáše nevyslyšel. Přesněji řečeno: Nevyslyšel ho hned. On s ním ještě zamýšlel mnoho věcí. Mnoho velkých věcí a úžasných událostí. Jen to domysleme: Kdyby Bůh přestal ten den malovat Elijášův život, kdyby ho vyslyšel a Elijáš by v té judské poušti zemřel...

a) Nikdy by se Elijáš nesetkal s Hospodinem na Boží hoře Choréb. Nikdy by neprožil přítomnost svatého Boha tak intenzivně. Jen srovnajte zápas Elijáše s Baalovými proroky na hoře Karmel s prožíváním Boží přítomnosti na hoře Choréb! Je to jako srovnávat výstup na Javořinu s výstupem na Mont Blanc. Nebo jako vlastnit obrázek Petra Kulíka nebo obraz Salvatora Dalího. Kdyby Elijáš zemřel v judské poušti ve chvíli, kdy o to žádal, nikdy by neprožil Boha tak plně, jak jej prožil na Chorébu, na té hoře, kde Hospodin promlouval k Mojžíši z hořícího keře a kde mu potom daroval Zákon. Bratři a sestry, tam - v Boží přítomnosti... Teprve tam Elijášův samospravedlivý náрек utichl. Tam na Chorébu utichl ten jeho vyčítavý tón. Až tam se pokořil, když si jako hříšník zahalil před svatým Bohem svou hlavu do pláště. Tam obnovil svou víru v Hospodina. Tam začal naslouchat Božímu hlasu a přestal mu nadávat. Tam začal opět poslouchat svého Boha na slovo. Kdyby zemřel tehdy v poušti, nezemřel by usmířen s Bohem, ani pokořen před Bohem.

b) Dále: Elijáš by přišel o to potěšující vědomí, že má svého nástupce. Hlavou se mu po čas útěku honily různé ponuré myšlenky, které vyslovil až na Chorébu. Stěžoval si:

- *"Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili."*

On v depresích tvrdil, že je úplně sám. Ale to nebyla pravda! Vždyť už si brzy z Božího pověření povolá svého žáka a nástupce, proroka Elišu. Dílo Hospodinovo se tedy bude šířit dál. Hospodinovo slovo bude dál znít. A Hospodinovy činy se dál budou dít. I poté, co Elijáš odejde k Hospodinu. Copak to není obrovská útěcha: Vědět, že po nás přicházejí další a další Kristovi učedníci? O to by se Elijáš připravil!

c) A k tomu přidejme: Kdyby Elijáš zemřel v ten den, kdy o to prosil, pak by se nikdy nedožil Achabova pokání. Hospodin pak Elijáše poslal za Achabem, aby mu zvěstoval slovo Božího soudu za to, že ukradl Nábotovu vinici a Nábota nechal sprovodit ze světa. A - světe, div se - Achab toho litoval! A Bůh se nad ním smiloval! O to by se Elijáš také připravil! Obrácení velkého hříšníka: To je obrovské Boží vítězství, u kterého by ale Elijáš chyběl.

d) A nakonec: Kdyby Elijáš zemřel tehdy v judské poušti, možná by si ho Bůh vzal na ohnivém voze přímo k sobě. Možná také ne... Ale i kdyby Elijáš byl vzat na ohnivém spřežení do nebes, nikdo by to tehdy neviděl! Především Eliša by to neviděl a nedosvědčil. A přitom to tak mocně posloužilo Elišově víře v mocného Hospodina!

- ¹² *Eliša to viděl a vykřikl: "Můj otče! Můj otče! Vozataji Izraele!" A pak už ho neviděl. I uchopil své roucho a roztrhl je na dva kusy. ¹³ Pak zdvihl Elijášův plášť, který z něho spadl, vrátil se a postavil se na břehu Jordánu. ¹⁴ Vzal Elijášův plášť, který z něho spadl, udeřil jím do vody a zvolal: "Kde je Hospodin, Bůh Elijášův, i on sám?" Když udeřil do vody, rozestoupila se a Eliša přešel. ¹⁵ Viděli to proroci žáci z Jericha, kteří byli naproti, a řekli: "Na Elišovi spočinul duch Elijášův." Šli mu vstříc, poklonili se mu až k zemi... (2Kr 2:12-15)*

5. Milí bratři, milé sestry, jaká je to úleva, že my sami v konečném důsledku nemalujeme plátno našeho života! Jaká je to milost, že Bůh nás někdy neposlouchá a nebere nás za slovo, když žádáme ukončit celou malbu! Vždyť nikdo z nás neví, co všechno s námi ještě Bůh zde na zemi zamýšlí. Nikdo z nás neví, zda už zítra Hospodin naši víru opět nevzbudí a nepodepře. Jak si nás bude používat pro růst svého království. Jak nás upotřebí pro blaho našich bližních a pro svou slávu. Elijáš o tom v tu chvíli neměl ani páru. A jistě pak byl mnohokrát Bohu vděčný za to, že ho tehdy v judské poušti nevyslyšel. Že jej - namísto ukončení života - povzbudil, posílil, mluvil s ním jemným a tichým hlasem, dal se mu poznat na Boží hoře a pověřil ho novými, velkými a povzbudivými úkoly.

A tak, bratři a sestry, nechme v pokoji dál Boha malovat náš život, dokud jej bude chtít malovat. A důvěřujme mu, že náš život bude i nadále maluje přesně takovými barvami, které jsou pro nás nejlepší. Slovy žalmisty:

- ⁵ *Svou cestu svěř Hospodinu, doufej v něho, on sám bude jednat. (Ž 37:5)*

Amen.